

KOMISE FIP PRO TRADIČNÍ FILATELII

OBOROVÝ ŘÁD PRO HODNOCENÍ EXPONÁTŮ Z TŘÍDY TRADIČNÍ FILATELIE NA VÝSTAVÁCH FIP

Článek 1 Soutěžní výstavy

Tento Oborový řád byl v souladu s článkem 1.4 Generálního řádu FIP pro hodnocení soutěžních exponátů na výstavách FIP (GREV) vypracován s cílem doplnit dotyčné zásady s ohledem na tradiční filatelii. Další informace naleznete v dokumentu „Pokyny pro hodnocení exponátů z třídy tradiční filatelie“.

Článek 2 Soutěžní exponáty

Tradiční filatelie zahrnuje všechny aspekty filatelie. Patří sem i ty aspekty, jež mohou být použity v jiných třídách FIP a jež podporují příběh, který vystavovatel prostřednictvím svého exponátu vypráví. Tento příběh musí být rozpracován podle logického plánu vedoucího napříč exponátem. Exponát může zahrnovat aspekty příběhu známky, například cestu od prvních návrhů přes tiskovou zkoušku až po vydanou známku s jednotlivými fázemi tisku a všemi možnými odchylkami. Zahrnuje všechny druhy vhodných materiálů, včetně materiálu, který by bylo možné využít k vytvoření exponátu v některé ze speciálních tříd. Používání známky musí být běžně demonstrováno v průběhu exponátu, může však jít rovněž o zvláštní část plánu. V takovém případě musí být tato část dobře vyvážena se zbývající částí exponátu. Používáním se zde rozumí různé způsoby znehodnocení razítkem, poštovní tarify a případně také poštovní trasy. Při posuzování je třeba zvážit rovněž existenci vzácných razítek, neobvyklé frankatury a poštovních tiskopisů.

Jako exponáty z třídy tradiční filatelie se zvažují a posuzují exponáty, které se v první řadě neřídí zvláštními pravidly platnými pro jiné filatelistické třídy. Pokud je exponát přeřazen do jiné třídy, musí být vystavovateli sdělen důvod.

Exponát, který byl přeřazen z jiné třídy FIP, protože nesplňoval pravidla dotyčné třídy, může být posuzován jako tradiční filatelie, běžně však obdrží méně bodů za zpracování, pokud není vytvořen tradičně.

Článek 3 Zásady skladby exponátů

Úvodní stránka musí obsahovat záměr, který vysvětluje cíl exponátu. Následovat musí logický plán (ref. článek 3.3 řádu GREV).

3.1 Materiál, který přísluší do třídy tradiční filatelie, zahrnuje mimo jiné (ref. článek 3.2 řádu GREV) následující položky.

1. Přijaté či nepřijaté návrhy, zkoušky raznice, zkoušky tiskové desky, barevné zkoušky, deskové vady a další chyby, k nimž došlo při výrobě známek.
2. Poštovní známky, ať již nepoužité či použité, jednoduchá či vícenásobná frankatura, známky použité na obálcích, na poštovních tiskopisech, smíšená frankatura se známkami z různých zemí atd.
3. Různé způsoby použití známky včetně různých způsobů jejího znehodnocení, různých poštovních tarifů, tras, ačkoliv exponát skládající se výhradně z takového materiálu by spíše patřil do třídy poštovní historie.
4. Místní známky, známky soukromých doručovacích služeb, zásilkových společností a přepravních firem, známky lodních dopravních společností atd.
5. Odchylky všech druhů, například odchylky průsvitky, lepu, zoubkování, papíru, tisku a barvy, jakož i zvláštnosti v rámci jedné země.
6. Rekonstrukce a studium tiskových desek.

7. Perfiny, poštou schválené přetisky a hodnotové přitisky, všechny druhy poštovních nálepek, včetně rekomandačních nálepek, balíkových štítků atd., pokud podporují vyprávěný příběh.
 8. Celiny, pokud jsou vytisknuty se stejnou frází jako poštovní známky, a výstřižky z celin, pokud se používají jako poštovní známky.
 9. Kolkové známky používané pro poštovní účely a nepoužité kolky platné pro poštovní použití.
 10. Padělky ke škodě pošty. Další padělky a novotisky pouze ve srovnání s pravou známkou, pokud byly použity v tradičním exponátu předvádějícím například jednu emisi, viz článek 3.2.4.
- 3.2 Exponáty se považují za tradiční filatelii rovněž v případě, že je tvoří následující položky:
1. Sbírký představující vývoj poštovních známek.
 2. Speciální studium zaměřené na papíry používané při výrobě známek, lepy, zoubkování, barevné odchylky, chyby grafického designu, perfiny.
 3. Sbírký poštovních položek na rozhraní kategorií, jako je dopisová kultura, novinové nálepky atd.
 4. Sbírký padělků a falzifikátů, novotisků, rekomandačních nálepek atd.
 5. Výzkumné sbírký, jako jsou rekonstrukce desek, vývoj deskových vad.
 6. Srovnávací sbírký, např. emise několika zemí včetně emisí „omnibus“ a prvních emisí určitého regionu.
 7. Další sbírký se zvláštním aspektem, jako jsou události – „Den poštovní známky“, vánoční pošta, prodejní výstavy a další filatelistické události.

Článek 4 Posuzování exponátů

- 4.1 Exponáty z třídy tradiční filatelie se posuzují v souladu s článkem 39 řádu GREX (ref. článek 5.1 řádu GREV).
- 4.2 V případě exponátů z třídy tradiční filatelie platí následující relativní hodnoty, které vedou jury k vyváženému hodnocení (ref. článek 5.2 řádu GREV):

Zpracování (20) a filatelistický význam (10) exponátu	celkem	30
Filatelistické a související znalosti, osobní studium a výzkum	celkem	35
Stav (10) a vzácnost (20)	celkem	30
Prezentace		<u>5</u>
	celkem	100

Exponáty se hodnotí přidělením bodů pro každé z výše uvedených kritérií.

Článek 5 Závěrečná ustanovení

- 5.1 V případě nesrovnalostí v textu plynoucích z překladu má přednost text v anglickém jazyce.
- 5.2 Tento Oborový řád pro hodnocení exponátů z třídy tradiční filatelie na výstavách FIP byl schválen 28. června 2008 v Bukurešti.

Pokyny pro hodnocení exponátů z třídy tradiční filatelie

Článek 1 Soutěžní výstavy

Cílem těchto pokynů je pomoci jurymanům při hodnocení a vystavovatelům při přípravě exponátů z třídy tradiční filatelie.

V případě rozporů mezi těmito pokyny a řádem GREV nebo příslušným řádem SREV platí, že řád GREV má přednost před řádem SREV a řád SREV má přednost před těmito pokyny.

Článek 2 Zásady skladby exponátů

- 2.1 V případě exponátu z třídy tradiční filatelie vypráví vystavovatel prostřednictvím svého exponátu příběh, případně více příběhů. Běžně je to příběh známek nebo emisí samotných. Může začít důvodem, proč byla známka vydána. Následují možné návrhy a/nebo tiskové zkoušky. Exponát poté může líčit vývoj známky, různé tisky, barvy, zoubkování, papíry, vady atd. Nezbytnou součástí příběhu je používání poštovní známky, poštovní tarify, trasy, poštovní tiskopisy, znehodnocení razítkem a další položky popsané v článku 3.2 řádu SREV.
Plán představuje uspořádání kapitol filatelického příběhu, který chce vystavovatel vyprávět. Název, zpracování a plán musí být vzájemně konzistentní a samozřejmě rovněž v souladu s exponátem. Všechny důležité aspekty zvolené oblasti je třeba představit vyváženým způsobem. Různé aspekty, například poštovní razítka, je možné uvést v samostatné kapitole nebo v rámci jiných kapitol.
- 2.2 Seznam hlavních skupin „materiálu, který přísluší do třídy tradiční filatelie“ (ref. článek 3.1 řádu SREV) bude vždy nedostatečný, pokud jej vztahujeme na některé tradiční speciality. Tradiční přístup ke sbírání známek jedné země předpokládá povinné zahrnutí určitých položek, zatímco zahrnutí stejného druhu položek do exponátu jiné země by bylo zcela nevhodné. Mnohé drobné speciality nižšího řádu jsou unikátní pro různé země a zahrnutí některých z nich do exponátu může být nutné k tomu, aby exponát dosáhl nejvyšších ocenění. Požadovaný materiál a techniky jeho vystavování se zemi od země liší.
- 2.3 „Materiál, který přísluší do třídy tradiční filatelie“, zahrnuje téměř všechny položky, které jsou spojeny s přenosem tiskovin poštovní službou, případně mimo rámec poštovní služby. Patří sem železniční, místní a soukromé poštovní služby. Do exponátu lze zařadit příklady dopisové kultury, jako jsou reliéfní obálky pro dívčí korespondenci, valentinské obálky, ilustrované dekorativní obálky, vlastenecké obálky atd., pokud podporují příběh. Položky z doby před zavedením poštovních známek, položky bez známky a poštovní značení musí mít přímý vztah k vystavenému materiálu a běžně by neměly zabírat více než 15 % prostoru exponátu.
- 2.4 Pokud panují pochybnosti o stavu či pravosti některé položky, vystavovatel ji však považuje za natolik významnou, aby byla do exponátu zařazena, může ji zařadit, avšak měl by uvést její stav prostřednictvím certifikátu vydaného schváleným orgánem nebo ve vysvětlující poznámce.
- 2.5 Tradiční exponáty by měly obsahovat vzájemně související materiál, který lze popsat jako celek. Obsah by měl být jasně a stručně popsán ve výstavním katalogu a na úvodní stránce. Vlastní uspořádání exponátu je věcí osobního vkusu a výběr jedné z mnoha uznávaných forem prezentace materiálu je ponechán na vystavovateli. Inovace mají vždy podporu.
- 2.6 Součástí exponátu musí být v souladu s článkem 3.3 řádu GREV záměr, který popisuje příběh (viz článek 2.1) a přibližuje vystavovateli znalost vybraného materiálu. Účelem záměru je pomoci lidem snadno porozumět zpracování a cílům exponátu a ocenit význam hlavních vystavených položek. Součástí záměru by měl být plán a seznam referenční literatury. Každý exponát by měl záměr využít v plné míře.

Článek 3 Kritéria pro hodnocení exponátů

- 3.1 Výběr materiálu pro exponát z třídy tradiční filatelie znamená hledání kompromisu mezi spoustou listů materiálu, které by chtěl vystavovatel předvést, a počtem listů, které se vejdu na rámy přidělené managementem výstavy. Tento výběr představuje důležitý faktor nejen při hodnocení zpracování, nýbrž také při posuzování znalostí. Vystavovatel může vynechat méně významný materiál. Obecně platí, že běžné hodnoty určité emise mohou být zastoupeny symbolicky, zatímco lepší materiál stejné emise by měl být předveden podrobně. Jurymani ocení, že toto zpracování dokládá vystavovateli znalost materiálu.
- 3.2 Pokud se některá známka považuje za běžnou, ať již v nepoužitém, nebo použitém stavu, avšak má se za relativně vzácnou na obálce nebo v konkrétní kombinaci, vystavení samotné obálky nebo kombinace na obálce se bude pokládat za chvályhodné porozumění dané emisi. Avšak list s příklady, kde nejsou rozdíly v odstínu nebo jiné charakteristické vlastnosti, nebo několik listů

s obálkami, které předvádějí tytéž poštovní tarify a stejné použití, bez ohledu na hodnotu, pravděpodobně sníží význam exponátu.

Popis exponátu se nemusí věnovat zjevně viditelným skutečnostem, avšak všechny filatelistické základní informace dokládají filatelistické znalosti vystavovatele. V některých případech mohou být i historické či sociální souvislosti užitečné k úplnému pochopení role vystavených známek či emisí.

3.3 Zpracování exponátů odráží úroveň schopnosti vystavovatele vytvořit **vyvážený** exponát typický pro zvolené téma. Díky logickému, snadno sledovatelnému postupu a jasnému, stručnému popisu jurymani exponát ocení. Při hodnocení zpracování se jurymani přesvědčí, že záměr a plán jsou v exponátu odpovídajícím způsobem prezentovány. Zváženy budou i následující aspekty:

a. Obtížnost získání relevantního, zajímavého materiálu pro exponát. Na to by se nemělo nahlížet jako na faktor vzácnosti či hodnoty, ale spíše jako na faktor času a vynaloženého úsilí.

b. Filatelistické znalosti a dovednosti potřebné k sestavení a prezentaci exponátu.

I když poštovní razítka a frankatura představují zásadní součást exponátu z třídy tradiční filatelie, musí být ve vyváženém vztahu s celým exponátem (nelze například vytvořit exponát s jedním rámem čistě tradiční filatelie a sedmi rámy markofilie).

3.4 Při hodnocení významu exponátu se zvažují následující aspekty:

a. Kolik klíčového materiálu vybraného tématu je součástí exponátu.

b. Význam dotyčného tématu v rámci filatelie vystavované země či oblasti.

c. Význam dotyčného tématu v celosvětovém měřítku.

Zavedení tří časových období vyřešilo některé z problémů souvisejících s významem. Například výborný moderní exponát s vynikajícím materiálem, znalostmi a zpracováním je často důležitější než slabý klasický exponát.

Význam exponátu zvyšuje rovněž úplnost všech důležitých aspektů zvolené oblasti. Vyloučení některých důležitých aspektů snižuje význam exponátu, i když je tato skutečnost zmíněna v záměru.

3.5 Výzkum a nové objevy by měly dostat prostor v závislosti na jejich významu. Významné objevy si zasluhují více prostoru a vystavovatel by na ně měl zvlášť upozornit, zatímco drobnější objevy nesmí zastínit hlavní exponát. Je třeba si pamatovat, že mnoho klasických a moderních emisí bylo v průběhu let předmětem velmi rozsáhlého výzkumu a výsledky těchto studií byly publikovány. Při hodnocení znalostí jury zváží, do jaké míry vystavovatel tyto zdroje využil. Nemá smysl požadovat po sběrateli, aby přišel s novými zjištěními v oblasti, která již byla podrobně prostudována a prozkoumána. Z tohoto důvodu nebudou takové exponáty penalizovány za nedostatečný osobní výzkum, ale v úvahu se vezme, zda vystavovatel navzdory uskutečněnému předchozímu výzkumu dokázal přijít s novými zjištěními.

Posuzovat lze pouze znalosti zdokumentované v exponátu. Nejen základní informace o poštovních známkách, ale také údaje o poštovních tarifech, trasách, razítkách atd. představují skvělý způsob, jak může vystavovatel předvést celkové znalosti.

Kde je to vhodné, je třeba poskytnout odkaz na vystavovatelovy vlastní nebo jiné dříve publikované informace. Pokud vystavovatel takové informace rozšířil, lze uvést odkaz buď do záměru, nebo na výstavní stránku, jíž se výzkum týká.

3.6 Pro exponát z třídy tradiční filatelie je zásadní materiál v celkově dobrém stavu. Vystavovatelé mohou vystavit unikátní či velmi vzácný materiál, který není v dobrém stavu, nedoporučuje se jim však zařazovat do exponátu další položky ve stavu, který by mohl snížit vnímaný celkový stav exponátu. Běžný materiál by měl být v dokonalém stavu.

Vzácnost celé emise či jedné hodnoty z emise má běžně vyšší váhu než vzácnost určité drobné odchylky. Vzácnost a význam odchylek se v jednotlivých zemích a oblastech liší. Při posuzování exponátu je to třeba vzít v úvahu.